

SUMMARY

Protsenko I. Theoretical and methodological foundations the dialog formation of culture of future teachers of the humanities.

The article generalizes profound-professional characters of the concept «dialogic culture» of the students – future teachers in the context of contemporary strategic principles of modernization of their global science and professionally-pedagogical preparation; substantiates sense of methodological, informative, exploratory culture as base of development of dialogic culture of the students in the educational-cognitive action; determines totality of pedagogical conditions, which provide the system development of dialogic culture in the process study pedagogical disciplines. Claim of priorities of educational dialogue in educational space of higher school, productive forms of pedagogical communication is the issue of the day of the modern stage of development of home education and our society on the whole. Therefore a dialogic culture becomes the key professional and personality competence of teacher.

A dialogic culture as component of professionally-pedagogical culture is the level of development of methodological, informative, research cultures that form totality of communicative and intellectual abilities. The system forming of dialogic culture in the process of study of pedagogical disciplines the observance of next terms will assist: development of the system of the valued orientations on creative саморозвумок, self-determination and self-realization, on forming of the professional consciousness based on the valued attitude toward professional activity; creation of problem-searching space, that assist to intellectual and personality development of students – future teachers, to the increase of level them methodological, research and informative cultures; integration of principles of problem, варіативності in an educational process, application of different forms and methods of studies. Certainly, that for forming of competent teacher it is extraordinarily important to inculcate the integral system of bringing in of students to dialogic co-operation. Therefore in the process of teaching of pedagogical disciplines we use such methods and forms studies of problem and interactive character, that will assist creation of valued-semantic, problem-searching space; will provide forming of proof interest of students to the process of development of personality dialogic culture and requirement in саморозвумку and self-education (problem lecture, діалог-микро-examination, binary lecture, seminar-dialogue, lectures-discussions, internet-dialogue, role pedagogical plays, analysis of pedagogical situations, group discussions on the analysis of the different going near the decision of pedagogical tasks and their self-examination, defence of pedagogical projects).

Key words: dialog, dialogic intercourse, dialogic interaction, educational dialog, dialogic culture.

УДК 37.013.42:81'246.2

С. М. Ситняківська
Житомирський державний
університет імені Івана Франка

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У статті охарактеризовані методологічні засади формування білінгвальної професійної компетентності майбутніх фахівців із соціальної педагогіки. Доведено, що для розвитку білінгвальної професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів потрібна спеціальна педагогічна система, з постановкою цілей, завдань, відповідним

набором педагогічних підходів і принципів. Реалізувати цю систему можливо шляхом її втілення у відповідну технологію навчання. Тому подальші дослідження вбачаємо в розробці технології, яка буде базуватися на зазначених теоретико-методологічних основах білінгвального навчання майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: *білінгвальне навчання, професійна компетентність, фахівці із соціальної педагогіки, педагогічна система, технологія навчання.*

Постановка проблеми. Українське суспільство на сьогоднішній день знаходиться у складній ситуації нестабільності політичної, економічної, правової системи. За таких обставин зростає значення соціально-педагогічної роботи, мета якої полягає в регулюванні правових, економічних відносин людини із суспільством, наданні всебічної допомоги й підтримки кожному громадянину. Успішна реалізація завдань соціально-педагогічної роботи неможлива без висококваліфікованих фахівців соціальної сфери, які повинні володіти відповідними професійними вміннями. Особливо важливе значення мають комунікативні вміння, оскільки професійна комунікація є основним інструментом технології професійної діяльності соціального педагога.

Підготовка майбутніх соціальних педагогів до білінгвального професійного спілкування особливого значення набуває в контексті Болонського процесу, оскільки володіння нормами міжкультурної професійно орієнтованої комунікації є важливою умовою налагодження міжнародних ділових контактів, мобільності студентів, викладачів і дослідників з метою доступу до можливості здобуття освіти, організації досліджень, викладання та стажування у європейських країнах. Володіння вміннями білінгвального професійного спілкування набуває економічної цінності і розглядається як обов'язковий компонент професійної підготовки сучасних фахівців будь-якого профілю, у тому числі й соціальних педагогів, оскільки сприяє більш ефективному формуванню їх професійної компетентності.

З огляду на ці обставини у проекті «Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років» наполягають на запровадженні практики участі іноземних викладачів у навчальному процесі українських університетів – 15 % до 2020 року, 30 % до 2025 року освітніх програм, у реалізації яких беруть участь іноземні викладачі з країн ЄС та ОЕСР. Оволодіння вітчизняними викладачами новітніми інтерактивними, індивідуалізованими, командними та проектними навчальними технологіями спільного вироблення нового знання.

Це можливо, на нашу думку, лише за умови попереднього успішного вивчення студентами вищих навчальних закладів фахових предметів білінгвальним способом, що дасть їм можливість наростити категорійно-понятійний базис для ефективного сприйняття спеціального матеріалу, який будуть презентувати іноземні викладачі.

Отже, навчання іноземній мові й іноземною мовою стає невід'ємною складовою процесу формування сучасного фахівця, особливо на рівні магістра. Про це свідчить і те, що показник рівня володіння іноземною

мовою в більшості вищих навчальних закладів України включено до кваліфікаційної характеристики випускника ВНЗ на рівні бакалавра, а спеціальною іноземною мовою (за фахом підготовки) – на рівні магістра. Сучасна європейська мовна політика України також орієнтує майбутніх фахівців на багатомовність, без вирішення цієї проблеми успішна їх конкуренція на ринку праці неможлива. Це стосується і майбутніх фахівців із соціальної педагогіки, адже знання декількох мов на професійній основі є надійною інвестицією в умовах ринкової економіки.

Таким чином, володіння сучасними фахівцями соціально-педагогічної сфери навичками білінгвальної професійної комунікації – суспільна необхідність, соціальне замовлення суспільства. Тому цілком очевидно, що українські ВНЗ повинні готувати соціальних педагогів, як і фахівців інших галузей, комунікативно-мобільних, тобто здатних володіти на професійному рівні принаймні однією з поширених європейських мов (англійська, німецька, французька). Проте сьогодні існує суперечність між соціальним замовленням суспільства на фахівців різних галузей, які володіють уміннями білінгвального професійного спілкування, і реальним незадовільним станом вирішення цієї проблеми.

Тому **метою статті** є: окреслити методологічні засади формування білінгвальної професійної компетентності майбутніх фахівців із соціальної педагогіки.

Аналіз актуальних досліджень. На філософському рівні розглядалися соціально-філософські теорії співвідношення процесів діяльності та спілкування (М. Коган, А. Леонтьєв, В. М'ясищев та ін.) та теоретичні аспекти поняття «комунікативна компетенція» (М. В'япотнев, Н. Ларіохіна, Д. Щаренков, В. Кашкін, Ч. Харченкова).

З методологічної точки зору вивчалися як принципи аналізу сучасних педагогічних систем (П. Селевко, С. Смірнов), так і методологічні підходи розробки педагогічних технологій (М. Кларін, В. Монахов, Г. Пендюхова та ін.).

Теорію та практику професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери у своїх роботах розглядали В. Бочарова, Р. Вайнола, Ю. Галагузова, І. Зверева, О. Карпенко, Л. Міщик, І. Мигович, В. Поліщук, Н. Сейко, С. Харченко та ін.

Слід також відзначити, що загальні аспекти комунікативної діяльності розглядаються у працях В. Васильєва, А. Капської, А. Москаленко, Г. М'ясоїд, В. Поліщук, Н. Скотної, М. Тимченко та ін. Питань підготовки фахівців до іншомовного спілкування частково торкаються у своїх працях Н. Гайдук, І. Ключковська, Л. Клочко, Н. Микитенко, Л. Нагорнюк, Л. Онуфрієва, Н. Соболь та інші.

Значний вклад у розробку проблеми білінгвальної освіти зробили новгородські вчені, які створили наукову школу, основним акцентом якої став діалог культур при формуванні інтегративних, комунікативних умінь

міжкультурного спілкування. Становлення цієї школи включало три етапи: теоретичне осмислення педагогічних аспектів білінгвізму як міждисциплінарного феномена (М. Певзнер, А. Ширін); концептуальне обґрунтування інтегративної моделі білінгвальної освіти в сучасній російській школі (Л. Плієва, Н. Сорочкін, Ю. Кодочігова та ін.); розробка теоретичних основ білінгвальних освітніх програм у вищій школі як засобу полікультурної освіти студентів (М. Певзнер, І. Алексащенко, Г. Александрова, Н. Кузнєцова, О. Орлов, І. Дмитрієва, С. Шубін, Н. Шайдорова).

В Україні педагогічні дослідження білінгвальної освіти з'явилися нещодавно. Їх поява спричинена тим, що починаючи з 90-х років ХХ століття нові соціально-економічні реалії, прагнення інтеграції в європейський простір викликали появу хвилі нових досліджень, присвячених у тому числі й проблемам формування фахівця-білінгва, а також вивченню зарубіжного досвіду білінгвального навчання та можливостей перенесення такого досвіду на вітчизняну систему освіти, його адаптації з урахуванням наявних соціокультурних умов (А. Гусак, А. Ковальчук, Ф. Моїсеєва). У дисертаційному дослідженні О. Худзей були представлені загальнопедагогічні засади навчання профільних предметів у спеціалізованих школах із поглибленим вивченням іноземних мов в Україні.

Проте всі ці аспекти розглядаються найчастіше без достатнього системного зв'язку один з одним, досі не склалося системного наукового уявлення про цілісний характер білінгвальної освіти. Необхідно також констатувати певну фрагментарність і відсутність системного наукового аналізу й узагальнення вітчизняного досвіду білінгвального навчання засобами рідної (української) та іноземної мов (у школах з викладанням окремих предметів іноземними мовами, у вищих навчальних закладах, на курсах підвищення кваліфікації).

Систематичне вивчення процесу предметно-орієнтованого білінгвального навчання тільки розпочато. Не розроблено методологічні, теоретичні та технологічні основи білінгвального навчання дисциплін соціально-педагогічного спрямування, що і зумовило вибір теми дослідження.

Методи дослідження: теоретичний аналіз філософської, методологічної, лінгвістичної, педагогічної та психологічної літератури з проблеми формування білінгвальної професійної комунікативної компетенції; вивчення програмних документів, стандартів освіти, підручників і методичних посібників з іноземної мови та соціальної педагогіки в аспекті розглянутої проблеми; аналіз та узагальнення педагогічного досвіду кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності Житомирського державного університету імені Івана Франка і власного педагогічного досвіду проведення занять з фахових соціально-педагогічних дисциплін білінгвальним способом.

Виклад основного матеріалу. Теоретико-методологічний базис підготовки соціальних педагогів на білінгвальній основі має ґрунтуватися на спеціально розробленій для цього завдання педагогічній системі [3; 6].

Реалізувати цю педагогічну систему можливо шляхом втілення неї у відповідну технологію навчання, що і викликало необхідність розробки теоретико-методологічних основ білінгвального навчання соціальних педагогів, з постановкою цілей, завдань, відповідним набором принципів і педагогічних підходів [4].

Цільова орієнтація полягає в оволодінні студентами у процесі вивчення окремих предметів за фахом засобами іноземної мови високим рівнем компетенцій, що забезпечує як високий рівень володіння іноземною мовою, так і глибоке засвоєння предметного змісту. Тому у випадку підготовки студентів у ВНЗ, особливо на рівні магістрів, під метою білінгвального навчання може розглядатися не тільки розвиток комунікативних компетенцій, а й розвиток предметних компетенцій, у яких відображається специфіка фахових навчальних дисциплін, що вивчаються білінгвальним методом.

У процесі такого навчання вирішуються завдання не лише білінгвальної професійної компетентності майбутнього фахівця, а й здійснюється формування особистості, готової до взаємодії з оточуючим світом, діалогу культур, інтеграції в єдиний культурно-освітній простір [2].

Мовні проблеми в адаптації студентів, пов'язані із засвоєнням понятійно-термінологічного апарату фахової дисципліни, сприяли вибору педагогічних підходів, що приводять у відповідність потенційні можливості студента засвоювати дисципліну та ступінь структурованості змісту дисципліни, тим самим прискорюють вихід студентів на новий рівень розвитку. До підходів, що допускають структурування змісту дисципліни до найпростіших навчальних елементів, що легко засвоюються, можна віднести модульний, словниковий і лексико-термінологічний. До підходів, спрямованих на задоволення потреб та інтересів кожного студента, на подолання особистісних труднощів у навчальній діяльності, у тому числі мовного бар'єру, відносяться особистісно-орієнтований і соціокультурний підходи [5].

Принципами, відповідними цільовій орієнтації на адаптацію студентів до навчальної діяльності на білінгвальній основі, були обрані домінуючі принципи наступності та професійної спрямованості, вхідного контролю, семантизації інформації, сприятливого емоційного клімату в навчанні, новизни і різноманітності форм, методів та засобів навчання.

У системі освіти України на сучасному етапі отримало широке розповсюдження модульне навчання, особливо на рівні вищої школи. У педагогіці модуль – це функціональний вузол навчально-виховного процесу, а навчальний модуль – це система занять у вигляді сукупності систем знань, норм цінностей. Виходячи з того, що модуль – це відносно

самостійна частина системи, що несе певне функціональне навантаження, в теорії модульного навчання є «навчальний пакет» (Дж. Рассел) або «відрізок» (А. М. Сохор) навчального матеріалу або дії, достатній для формування тих чи інших знань, умінь або навичок. У нашому дослідженні структурування змісту фахових дисциплін, що вивчаються білінгвально, проводилося в межах модульного підходу відповідно до його положень модульності, структуризації, динамічності. Сутність модульності полягає в тому, що навчання будується по окремих «функціональних вузлах» – модулях. Структуризація змісту передбачає подальше структурування навчального матеріалу в межах модуля на окремі елементи (для досягнення певної дидактичної мети) – змістові модулі. Для досягнення кращих результатів при модульному підході структурування змісту дисципліни будується на основі аналізу її понятійно-термінологічного апарату, що призводить до виділення групи фундаментальних понять, системне засвоєння яких сприяє розвитку білінгвальної професійної компетентності при вивченні фахових дисциплін білінгвальним методом. Динамічність у свою чергу дозволяє за потреби вільну зміну змісту змістових модулів з урахуванням зміни дидактичної мети [9].

У процесі організації вивчення фахових дисциплін білінгвальним способом модульний підхід повинен супроводжуватися словниковим (тезаурусним) підходом. Зважаючи на велику кількість трактувань самого поняття «тезаурус», у випадку розвитку професійних комунікативних компетенцій при підготовці майбутніх соціальних педагогів вважаємо доцільним (з огляду на вузьку професійно-термінологічну спрямованість) розглядати цей підхід як понятійно-термінологічний, що дозволяє представити понятійно-термінологічний апарат навчальних елементів у модулях у вигляді окремих описових блоків, що передбачає тлумачення спеціальних термінів на двох мовах.

Навчальний понятійно-термінологічний словник з дисципліни дає можливість представити зміст дисципліни у вигляді сукупності описових блоків, між якими існує чіткий логічний та ієрархічний зв'язок. Навчальними описовими блоками виступають базові категорії, поняття, ключові слова та словосполучення. Описовий блок повинен відповідати певним критеріям: мати стале наукове визначення; наявність чіткої семантичної структури; здатність до створення однокореневих термінів для створення семантичного гнізда [8].

Слід зазначити, що розробка понятійно-термінологічного блоку спеціальної дисципліни повинна здійснюватися поетапно: спочатку здійснюється підбір навчально-методичних джерел, з яких будуть виокремлені ключові слова, з яких потім формується перелік описових блоків. Для обробки такої інформації найбільш ефективним вважаємо експертні методи (А. Мірошніченко, В. Черепанов).

Взаємозв'язок модульного та понятійно-термінологічного підходів при білінгвальній підготовці майбутніх соціальних педагогів виражається у відповідності набору описових блоків певному модулю. Зважаючи на те, що деякі навчальні елементи одного модуля можуть бути частиною інших модулів, то між описовими блоками різних модулів встановлюється тісний взаємозв'язок, що дає змогу студентам краще засвоїти ключові терміни, поняття, визначення, систематизувати, прискорити та полегшити засвоєння матеріалу та, як результат, наростити білінгвальну професійну компетентність у зазначеній предметній сфері.

Для полегшення сприйняття матеріалу при білінгвальному навчанні понятійно-термінологічний підхід має доповнюватися лексико-термінологічним, сутність якого полягає у класифікації, структуризації та термінологізації категорійної бази рідної мови та іноземної (англійської у нашому випадку), виділяються міжнародні терміни і поняття.

Структурування категорійного апарату певних фахових дисциплін представляється у вигляді білінгвальних понятійно-термінологічних словників, у яких термін і похідні від нього словосполучення пояснюються спочатку рідною мовою (більш розширено), а потім цей термін і похідні від нього словосполучення з поясненням (більш звужено) представлено іноземною мовою.

Однак, вищеперераховані підходи не будуть ефективними при розвитку білінгвальної комунікативної компетентності студентів, без урахування особисто-орієнтованого підходу, який передбачає не лише розвиток, а й саморозвиток студентів на основі їх власної зорієнтованості, виявленні їх особистісних якостей, використовуючи суб'єктивний досвід життєдіяльності особистості, який дозволяє створити ситуацію вибору навчальної діяльності студента відповідно до його можливостей, у тому числі й комунікативних, лінгвістичних можливостей при білінгвальному навчанні [1].

На наш погляд, для ефективного нарощування білінгвальної комунікативної компетенції майбутніх фахівців соціальної сфери особистісно-орієнтований підхід слід поєднувати із соціокультурним, сутність якого полягає в розгляді суспільства як єдності культури та соціальності, утворених і перетворених завдяки діяльності людини. Ця єдність, згідно з принципами системного підходу, на основі якого й базується соціокультурний підхід, утворює єдине ціле, властивості якого не виводяться з характеристик частин. Сама особистість при соціокультурному підході розглядається як пов'язана із суспільством системою відносин і культурою, так і сукупністю цінностей і норм. Кожен студент – це особистість, носій цінностей, норм, певних ознак культури, мови своєї нації, разом із тим він пов'язаний із суспільством певною системою відносин, частиною яких є його професійна діяльність, яка буде більш ефективною, якщо буде здійснюватися на білінгвальній основі, адже таке навчання забезпечує більш високий рівень розвитку особистості та

розширює можливості професійних досягнень у сучасному мультикультурному середовищі [1; 5].

Спираючись на вищеперераховані педагогічні підходи, можемо визначити низку принципів, найбільш значущих для розвитку білінгвальної професійної компетентності при підготовці майбутніх соціальних педагогів: принцип вхідного контролю (який передбачає організацію навчання відповідно до наявного рівня навчально-пізнавальних умінь студентів, забезпечення потреби в підвищенні знань, набутих на молодших курсах, формуванні у студентів позитивного відношення до майбутньої професії); принцип професійної спрямованості (розрахований на формування та розвиток професійних компетенцій студента, однією із яких є білінгвальна професійна компетентність); принцип семантизації інформації (який полягає в поясненні значення спеціальних понять, термінів, правил їх використання та перекладу, що призведе до цілісного уявлення предметів і явищ у процесі білінгвального навчання); принцип різноманітності форм та методів навчання (зважаючи на специфіку білінгвального навчання, цей принцип спонукає викладача на розробку, пошук, використання найбільш ефективних, інноваційних форм і методів, способів і засобів навчання задля підвищення рівня навчальної діяльності студентів); принцип міжкультурності та функціональної діяльності студентів (передбачає використання інтернаціональної термінології, що полегшує її семантизацію, а також певний рівень міжкультурної обізнаності взагалі, що дасть можливість студентам у майбутньому досягти певного рівня сумісності із соціокультурними феноменами різних країн; функціональна діяльність студентів передбачає врахування можливостей кожного студента засвоювати знання білінгвальним способом) [7].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, для розвитку білінгвальної професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів потрібна спеціальна педагогічна система, яка реалізується шляхом її втілення у відповідну технологію навчання, з постановкою цілей, завдань, відповідним набором педагогічних підходів і принципів.

Під час вивчення фахових дисциплін білінгвальним способом відбір і структурування змісту спеціальних дисциплін здійснюється на основі модульного, словникового й лексико-термінологічного підходів з урахуванням необхідності семантизації їх понятійно-термінологічного апарату на двомовній основі. Успішність засвоєння фахових дисциплін залежить від послідовного накопичення фахової термінології (при вивченні спеціальних дисциплін білінгвальним способом) шляхом її семантизації. Формування білінгвальної професійної компетентності студентів базується на особистісно-орієнтованому та соціокультурному підходах, які сприяють мотиваційній стратегії білінгвального навчання. На основі педагогічних підходів були виокремлені найбільш значущі для розвитку білінгвальної професійної компетенції майбутніх соціальних педагогів принципи:

вхідного контролю, професійної спрямованості, семантизації інформації, наукової новизни, різноманітності форм та методів навчання, принцип між культурності та функціональної діяльності студентів.

Подальші дослідження вбачаємо у розробці технології навчання, яка буде базуватися на вищезазначених теоретико-методологічних основах білінгвального навчання майбутніх соціальних педагогів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Особистісно-орієнтоване навчання / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 2008. – 204 с.
2. Дмитриева И. И. Теория и практика билингвального обучения : учебно-методическое пособие / И. И. Дмитриева, О. С. Коровина. – Великий Новгород : НовГу им. Ярослава Мудрого, 2001. – 52 с.
3. Карташов В. А. Система систем. Очерки общей теории и методологии / В. А. Карташов. – М. : Прогресс-Академия, 1995. – 325 с.
4. Кондратьев В. В. Методология системного исследования / В. В. Кондратьев. – Казань : Изд-во Казан. гос. технол. ун-та, 2007. – 236 с.
5. Мифтахова Н. Ш. Методологические основы адапционного обучения студентов младших курсов на двуязычной основе в технологическом вузе / Н. Ш. Мифтахова // Сибирский педагогический журнал. – 2013. – № 2. – С. 94–99.
6. Слостенин В. А. Педагогическая система и ее виды [Электронный ресурс] / В. А. Слостенин // Вопросы образования. – 2009. – Режим доступа : <http://libraru.by/portalus/modules/pedagogics/readme.php?subaction=showfull&>.
7. Феклисов Г. С. Входной контроль как основа адаптации к обучению в вузе студентов-первокурсников : дис. ... канд. пед. наук / Г. С. Феклисов. – Сочи, 2001. – 199 с.
8. Черепанов В. С. Экспертные оценки в педагогических исследованиях / В. С. Черепанов. – М. : Педагогика, 1989. – 152 с.
9. Юцявичене П. А. Теоретические основы модульного обучения : дис. ... д-ра пед. наук / П. А. Юцявичене. – Вильнюс, 1990. – 406 с.

РЕЗЮМЕ

Ситняковская С. М. Теоретико-методологические основы формирования билингвальной профессиональной компетентности будущих специалистов по социальной педагогике.

В статье охарактеризованы методологические основы формирования билингвальной профессиональной компетентности будущих специалистов по социальной педагогике. Доказано, что для развития билингвальной профессиональной компетентности будущих социальных педагогов требуется специальная педагогическая система, с постановкой целей, задач, соответствующим набором педагогических подходов и принципов. Реализовать эту систему возможно путем внедрения ее в соответствующую технологию обучения. Поэтому дальнейшие исследования видим в разработке технологии, которая будет базироваться на указанных теоретико-методологических основах билингвального обучения будущих социальных педагогов.

Ключевые слова: билингвальное обучение, профессиональная компетентность, специалисты по социальной педагогике, педагогическая система, технология обучения.

SUMMARY

Sytnyakivska S. Theoretical and methodological foundations of formation bilingual professional competence of the future social pedagogues.

In the article it is described the methodological principles of formation bilingual professional competence in future social pedagogues.

It is proved that for the development of bilingual professional competence in future social pedagogues we need a special educational system, which could be implemented through the appropriate training technology, with its aims, goals, objectives, appropriate set of pedagogical approaches and principles. It is described that in the process of studying the professional subjects by bilingual method the selection and structuring content of specific courses are based on modular, vocabulary and lexico-terminological approaches. Successful mastering of learning the professional courses depends on the sequential accumulation of specific terminology by its semantization.

The formation of bilingual professional competence of students is based on self-oriented approach which includes not only the development but also self-development of students based on their own orientation, revealing their personal qualities, gives students the possibility to create a situation of choice in learning activities in accordance with its capabilities, including communicative, and sociocultural approach that promotes motivational strategies for bilingual education. On the basis of pedagogical approaches it have been singled out the most important principles for the development of bilingual professional competence of future social pedagogues: the incoming inspection principle (that provides training in accordance with the existing level of training and cognitive skills of students), the principle of professional orientation (based on the formation and development of professional competencies of students, among which is bilingual professional competence), the principle of semantization information (special explanation the meaning of concepts, terms, the rules of their usage and translation, leading to a holistic understanding of objects and phenomena in the bilingual education), the principle of scientific innovation, diversity of forms and methods of teaching, the principle of cross culture and functional activities of students.

Further studies we considered in the development of learning technology, which will be based on the above mentioned theoretical and methodological foundations of bilingual education of future social pedagogues.

Key words: *bilingual education, professional competence, experts in social pedagogy, educational system, technology training.*

УДК 378.011.3-057.175

О. Г. Смольнікова

Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова

ОСОБИСТІТЬ ВИКЛАДАЧА В СИСТЕМІ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розглядається проблема професійної автономії викладача в контексті технології автономного навчання іноземних мов, його місце, роль і взаємодія зі студентом як педагогічний діалог у системі вищої освіти. Проаналізовано поняття «автономія викладача» в освітньому процесі вищого навчального закладу. Досліджено, що автономія викладача розглядається в декількох вимірах: як свобода у вираженні власного бачення стосовно навчального плану та методів його опанування й автономія викладача як професійного атрибуту з метою розвитку власної автономії, самокерованого професійного розвитку, та як наслідку – автономії учня.

Ключові слова: *«автономія», «автономне навчання», «професійна автономія викладача», «фасилітатор», «порадник».*